

УДК 342

ОСОБЛИВОСТІ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Юрій Татомир

Адвокат

вул. Канівська, 17/4, Львів, Україна, 79044,

e-mail: yuriy.tatomyr@gmail.com

ORCID ID: 0009-0002-8542-6619

Присвячено питанням особливостей міграційних процесів в умовах російсько-української війни. Наголошено, що в умовах масштабної російсько-української війни відбувається стрімка активізація вимушених міграційних процесів. Через бойові дії, окупацію та повномасштабне вторгнення російських військ у лютому 2022 р. значна кількість українців була змушена залишити свої домівки та шукати безпечні місця і в межах країни, і за кордоном. Це спричинило масштабну внутрішню міграцію до більш безпечних регіонів України, а також безпрецедентний рівень зовнішньої міграції до європейських держав. Такі переміщення населення суттєво вплинули на демографічний баланс і соціальну ситуацію і в регіонах, що приймають внутрішньо переміщених осіб в Україні, і в країнах, які надали притулок українським біженцям. Підкреслено, що ці та інші фактори обумовлюють вжиття невідкладних заходів щодо обстоювання національних інтересів України у сфері міграції, зміцнення національної безпеки та ефективної реалізації державної політики у сфері протидії «міграційній кризі гуманітарного характеру». Міграційні процеси в умовах війни виступають як сукупність різноманітних суспільних відносин кризового міграційно-соціального характеру, пов'язані з вимушеним переміщенням резидентів та нерезидентів України і на територію інших регіонів держави, і за її межі, що виступає об'єктом публічного управління, має відповідні завдання та мету. В умовах сьогодення реалізація державного управління у сфері міграції пов'язана з низкою проблем таких як забезпечення «реверсного» міграційного потоку (повернення вимушених мігрантів) для забезпечення національної безпеки України. Питання міграційної політики мають знайти своє відображення і на рівні загальнодержавної стратегії розвитку, і стратегій розвитку окремих регіонів України (бути включеними до «дерева цілій» розвитку цих областей та районів). На доктринальному рівні вважаємо за необхідне продовження дослідження категорії «міграційній кризі гуманітарного характеру» та поняття «міграційний стрибок» як одномоментного масового переміщення людей через державний кордон викликаного впливом інтенсивних воєнних дій.

Ключові слова: міграція, міграційна політика, міграційний контроль, міграційна безпека, міграційна криза.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2025.80.239>

Постановка проблеми. Міграційні процеси в умовах російсько-української війни набули безпрецедентного масштабу та мають низку особливостей, що відрізняють їх від інших періодів масового переселення населення. Однією з ключових рис міграції під час великомасштабної війни є вимушений характер міграції, адже значна частина громадян України була змушена покинути свої домівки через бойові дії, руйнування житлової та соціальної інфраструктури, а також загрозу життю. Основні напрями міграції включають у період 2022–2025 рр. внутрішнє

переміщення населення в межах країни та виїзд громадян за кордон, переважно до країн Європейського Союзу.

З моменту розв'язання росією 24 лютого 2022 р. широкомасштабної російсько-української війни розпочався різкий міграційний потік людей до країн-членів ЄС та Молдови, а також транзитом через ці ж країни та до інших держав у пошуках тимчасового притулку для себе і своїх членів сім'ї [1].

Європейські держави ще 2022 р. запровадили спеціальні механізми правового захисту для українських біженців, зокрема положення «Council Directive 2001/55/EC of 20 July 2001 on minimum standards for giving temporary protection in the event of a mass influx of displaced persons and on measures promoting a balance of efforts between Member States in receiving such persons and bearing the consequences thereof» (Директива про тимчасовий захист), яка дозволяє громадянам України отримувати дозвіл на проживання, доступ до ринку праці та соціальних послуг [2].

Тимчасовий механізм захисту був запущений 4 березня 2022 р. – лише за кілька днів після того, як російські збройні сили розпочали широкомасштабне вторгнення в Україну. Він має діяти до 4 березня 2025 р. [3]. Водночас внутрішньо переміщені особи стикаються з труднощами адаптації в нових регіонах через нестачу житла, робочих місць і необхідність відновлення документів. Значну роль у підтримці вимушених мігрантів відіграють міжнародні організації, такі як ООН, Міжнародна організація з міграції та волонтерські ініціативи. Ще однією особливістю міграційних процесів в умовах російсько-української війни є так званий «зворотний» міграційний потік, коли частина біженців повертається в Україну, особливо після деокупації певних територій або стабілізації ситуації в окремих регіонах. Водночас залишається ризик їх повторного переміщення через відновлення обстрілів або загрозу нових наступів.

Міграційна політика України адаптується до умов воєнного стану, передбачаючи спрощені процедури отримання статусу внутрішньо переміщеної особи, допомоги у працевлаштуванні та доступу до соціальних гарантій. Окремою проблемою є масова еміграція висококваліфікованих фахівців, що може спричинити втрату трудового потенціалу та посилити демографічну кризу в майбутньому. Крім того, війна спричинила зростання ризиків нелегальної міграції, торгівлі людьми та експлуатації вразливих категорій населення. Тривалість та масштаби міграційної кризи значною мірою залежатимуть від ходу війни, подальшого відновлення країни та створення безпечних умов для повернення громадян. Загалом російсько-українська війна суттєво змінила міграційні процеси і в межах України, і в міжнародному контексті, що потребує комплексних підходів до вирішення проблем вимушених переселенців.

Мета дослідження – це комплексний загальнотеоретичний аналіз особливостей міграційних процесів в умовах російсько-української війни.

Стан опрацювання проблематики. Теоретичні основи державного регулювання міграційних процесів висвітлювали у своїх працях сучасні вітчизняні науковці: А. І. Денисов, І. О. Гарна-Іванова, А. Й. Герич, В. О. Жук, А. М. Лелеко, О. Малиновська, В. Е. Разуваєв, В. М. Снігур, А. І. Супруновський та ін.

Водночас питанням міграційних процесів в умовах російсько-української війни на доктринальному рівні приділено недостатньо уваги, що зумовлює наукову актуальність зазначеної теми.

Вклад основного матеріалу. Міграція – складне та багатоаспектне соціальне явище. Війна та сучасні глобалізаційні процеси надзвичайно загострили політичні та економічні проблеми, які потребують негайного комплексного підходу щодо їх

системного вирішення. Будь-які зволікання призводять до поглиблення політичних конфліктів, загострення економічної нестабільності, зумовлюючи міграційну кризу, що стає глобальною загрозою для існуючої системи. У сучасних реаліях сфера державного управління міграційними процесами перенасичена різноманітними проблемами, породжуючи значні перепони на шляху до досягнення завдань і цілей міграційної політики [4].

В умовах воєнних дій в Україні чисельність та напрями переміщень цивільного населення постійно змінюються. Тому діапазон оцінок масштабу втрат людського потенціалу в результаті масового виїзду за кордон біженців війни залишається доволі широким. Найбільш вживаними є оцінки Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ), що формуються на основі інформації держав, які надали прихисток біженцям з України, а також даних щодо перетину кордонів. *Наголосимо, що ми пропонуємо характеризувати цей період як «міграційний стрибок».*

Згідно з цими даними, станом на початок квітня 2023 р., чисельність вимушених мігрантів з України становила 8,16 млн осіб, зокрема 5 млн осіб зареєстровано як користувачів тимчасового захисту (чи подібних форм захисту) відповідно до національного законодавства в Європі. Найбільше українців перебуває в Польщі – 1,58 млн осіб, Німеччині – 0,92 млн осіб, Чехії – 0,5 млн осіб [5].

Між тим, отримати тимчасовий захист могли не лише українці, які виїхали з країни після 24 лютого 2022 р., а й ті, які з різних причин (приватні справи, відрядження, лікування, туризм тощо) на момент вторгнення перебували за кордоном і з безпекових міркувань не могли повернутися на Батьківщину. Тобто чисельність користувачів тимчасового захисту є більшою за чисельність українців, які виїхали після початку російської навали.

Оскільки вимушені мігранти з України не обмежені в праві пересування Європою, цілком можливо, що деякі з них переїздили з однієї країни до іншої і зареєстровані в обох із них, тобто обліковані двічі. Таких мігрантів, за оцінками Агентства ЄС з питань притулку (*European Union Agency for Asylum, EUAA*), яке проводила опитування українських біженців з квітня 2022 р. по січень 2023 р., може бути 7 %.

Імовірно також, що зареєстрованими в європейських країнах залишилися і деякі з українців, які виїхали до Північної Америки (до США прибуло, за різними оцінками, 271 тис. біженців війни з України, а до Канади – 167,6 тис.), оскільки вони виїжджали туди не безпосередньо з України, а з Європи. Крім того, значна частина українців, які після початку війни шукали прихистку за кордоном, уже повернулася на Батьківщину. За оцінками Міжнародної організації з міграції (МОМ), станом на січень 2023 р., кількість повернутих сягала 1,1 млн. Упевненості, що всі вони знялися з реєстрації в країнах притулку, немає. Тому є підстави припустити, що реальна чисельність біженців війни в Європі менша, ніж свідчать дані щодо їхньої реєстрації [5].

Наголосимо, що 90 % біженців – жінки та діти. Це вторгнення спричинило найбільшу кризу біженців у Європі з часів Другої світової війни. Спочатку більшість біженців осіла в країнах безпосередньо на захід від України: Польщі, Словаччині, Угорщині, Румунії та Молдові. Європейські країни доволі прихильно сприйняли мігрантів з України та здебільшого підтримують Україну в конфлікті [6].

Важливим джерелом інформації про актуальну кількість мешканців України можуть бути дані мобільних операторів. За даними Національної комісії з питань регулювання зв'язку (НКЕК), станом на червень 2023 р. в Україні було 48,3 млн активних карток мережі мобільного зв'язку. Оскільки в середньому на 100 жителів України припадає 143 SIM-картки, можна припустити, що нині на території нашої

держави мешкає не більше як 33,8 млн громадян. Використовуючи такий самий спосіб розрахунку, можемо припустити, що кількість мешканців України станом на 6 червня 2023 р. порівняно з 31 грудня 2021 р. зменшилася на понад 7 млн осіб [7].

Зазначені статистичні дані змальовують ситуацію, яку необхідно визначати як «міграційну кризу гуманітарного характеру». Війна відзначає залучення значної частини українського соціуму в міграційні процеси як вимушений крок, обумовлений різними мотивами, в основі яких лежить бажання забезпечення особистої безпеки.

У цьому контексті Н. І. Черненко наголошує, що міграційна криза – це виклик для будь-якої держави, особливо, коли вона знаходиться у стані війни, тож ситуація вимагає ефективних антикризових рішень в економічній політиці. Отже, необхідно визначити пріоритетні напрями для стабілізації економічної ситуації та уповільнення міграційних процесів [6].

Міграційна криза – це складне соціально-економічне та політичне явище, що виникає внаслідок масового переміщення людей через внутрішні або міжнародні кордони, коли існуючі механізми управління міграцією стають недостатньо ефективними. Основними причинами таких криз є збройні конфлікти, політичні репресії, природні катастрофи, економічні потрясіння та порушення прав людини. Масові переміщення населення створюють значний тиск на державні інституції, соціальну інфраструктуру та міжнародні організації, які змушені забезпечувати допомогу мігрантам.

Характерною особливістю міграційної кризи є перевищення можливостей приймаючих країн щодо розміщення, інтеграції та забезпечення базових потреб переміщених осіб. Це може призводити до нестачі житла, продовольства, медичних послуг і робочих місць, що ускладнює ситуацію і для самих мігрантів, і для місцевого населення. Криза також може супроводжуватися зростанням соціальної напруженості, підвищенням рівня злочинності та зловживанням з боку нелегальних посередників, які використовують вразливий статус біженців.

Міжнародні організації, такі як ООН, ЄС та Червоний Хрест, відіграють важливу роль у врегулюванні міграційних криз, забезпечуючи гуманітарну допомогу та сприяючи розробці довгострокових рішень. Важливим аспектом подолання таких криз є координація дій між державами, розподіл відповідальності та впровадження програм з підтримки біженців. Сучасні міграційні кризи, зокрема, спричинені війною в Україні, конфліктами на Близькому Сході та змінами клімату, демонструють необхідність глобального підходу до управління міграційними потоками.

Запровадження ефективних міграційних політик, що включають регулювання потоків біженців, підтримку країн, що приймають переселенців, та інтеграцію мігрантів у суспільство, є ключем до зменшення негативних наслідків міграційних криз. Такі заходи сприяють не лише захисту прав переселенців, а й стабільності регіонів, які постраждали від напливу мігрантів. Вирішення проблеми міграційної кризи вимагає комплексного підходу, що поєднує гуманітарну допомогу, правове регулювання та економічну підтримку і переміщених осіб, і приймаючих спільнот.

Найбільш нагальним завданням української міграційної політики сьогодні є напрацювання політичних інструментів, які б заохочували та сприяли поверненню українських біженців до своїх домівок [8].

Отже найважливішим завданням української міграційної політики сьогодні є розробка ефективних механізмів, які б стимулювали повернення українських біженців на батьківщину. Мільйони громадян, які змушені були залишити Україну через війну, потребують не лише безпечних умов для повернення, а й гарантій соціального

захисту, житлових програм і можливостей для працевлаштування. Одним із ключових аспектів є створення державних програм підтримки, що передбачають відбудову зруйнованої інфраструктури та забезпечення доступного житла для тих, хто втратив своє помешкання. Важливу роль відіграють економічні стимули, такі як надання податкових пільг, доступ до кредитування та програми сприяння підприємницькій діяльності для тих, хто повертається.

Також необхідно розвивати освітні ініціативи, які допоможуть інтегрувати дітей біженців у національну систему освіти та компенсувати втрати в навчанні, спричинені перебуванням за кордоном. Відновлення медичних послуг і забезпечення доступу до якісного лікування є ще одним важливим фактором, що впливає на рішення громадян про повернення. Крім того, держава має активно працювати над створенням робочих місць, залучаючи іноземні інвестиції та розвиваючи сектор малого і середнього бізнесу. Важливим напрямом є інформаційна кампанія, яка роз'яснюватиме українцям за кордоном переваги повернення та можливості, що їх чекають на Батьківщині.

Особливу увагу слід приділити питанням безпеки, адже люди не повернуться в регіони, де існує загроза повторної окупації чи бойових дій. Розмінування територій, відновлення транспортної інфраструктури та стабільне функціонування правоохоронної системи мають бути пріоритетними завданнями. Держава також повинна взаємодіяти з міжнародними партнерами, щоб залучити додаткові ресурси для фінансування програм реінтеграції українців. Одним із дієвих інструментів може стати поступове створення інституційної підтримки для поверненців, зокрема центрів адаптації та соціальної допомоги.

Комплексний підхід до вирішення цієї проблеми дозволить не лише повернути значну частину населення, а й забезпечити довгострокову економічну та демографічну стабільність країни. Міграційна політика має бути гнучкою, щоб відповідати новим викликам та адаптуватися до потреб українців, які повертаються. Створення комфортних умов для життя та роботи сприятиме не лише поверненню біженців, а й зміцненню патріотизму та довіри громадян до держави. Відновлення країни можливе лише за умови активної участі всіх її громадян, тож питання повернення біженців має стати одним із головних напрямів державної політики.

Міграція призвела до перерозподілу населення і в Україні, і в країнах, що приймають українських біженців. Це призвело до збільшення населення в приймаючих регіонах та зміни демографічного обличчя цих територій і напруженості в соціальній та культурній сферах. Головними викликами в умовах війни для міграційної політики стали забезпечення належних умов для внутрішньо переміщених осіб в межах країни та повернення на Батьківщину українських мігрантів [8].

Комплексне дослідження міграційних процесів в умовах збройної агресії російської федерації дає змогу об'єктивно оцінити сучасний демографічний стан України та розробити ефективні стратегії подолання міграційних ризиків. Аналіз тенденцій внутрішньої та зовнішньої міграції дозволяє державним органам визначати оптимальні механізми управління цими процесами, що сприятиме стабілізації демографічної ситуації та зменшенню негативних наслідків вимушеного переселення [9].

Ефективне регулювання міграційних потоків, зокрема контроль за внутрішньою міграцією населення, яке змушене залишати тимчасово окуповані території та зони активних бойових дій, дозволить забезпечити рівномірний розподіл громадян між регіонами та створити умови для їх соціальної інтеграції. Важливим завданням є не лише моніторинг обсягів внутрішньо переміщених осіб, а й розробка програм житлового забезпечення, доступу до роботи та соціальних гарантій для таких громадян.

Керованість зовнішньою міграцією має вирішальне значення для запобігання масовій втраті працездатного населення та відтоку кваліфікованих кадрів за кордон. Українська держава має розробити заходи, спрямовані на заохочення повернення біженців та створення для них сприятливих умов життя та праці. Одночасно важливим напрямом міграційної політики є посилення контролю за незаконним перетином державного кордону, проникненням осіб без громадянства та нелегальних мігрантів, що є критично важливим для національної безпеки.

Збалансований підхід до управління міграційними процесами не лише сприятиме соціальній стабільності, а й стане важливим чинником економічного розвитку країни. Вчасне реагування на демографічні виклики дозволить Україні зберегти людський потенціал, підвищити рівень зайнятості та забезпечити ефективне відновлення постраждалих регіонів. У перспективі комплексна міграційна політика має бути інтегрованою у загальну стратегію післявоєнного відновлення країни та сприяти її стійкому розвитку.

Питання міграційної політики та повернення вимушених мігрантів в Україні має знайти своє відображення на рівні положень Стратегії національної безпеки України та Концепції Державної міграційної політики.

Висновки та пропозиції дослідження. Підсумовуючи наголосимо, що в умовах масштабної російсько-української війни відбувається стрімка активізація вимушених міграційних процесів. Через бойові дії, окупацію та повномасштабне вторгнення російських військ у лютому 2022 року значна кількість українців була змушена залишити свої домівки та шукати безпечні місця і в межах країни, і за кордоном. Це спричинило масштабну внутрішню міграцію до більш безпечних регіонів України, а також безпрецедентний рівень зовнішньої міграції до європейських держав. Такі переміщення населення суттєво вплинули на демографічний баланс і соціальну ситуацію і в регіонах, що приймають внутрішньо переміщених осіб в Україні, і в країнах, які надали притулок українським біженцям. Ці та інші фактори обумовлюють вжиття невідкладних заходів щодо обстоювання національних інтересів України у сфері міграції, зміцнення національної безпеки та ефективного реалізації державної політики у сфері протидії «міграційній кризі гуманітарного характеру».

Міграційні процеси в умовах війни виступають як сукупність різноманітних суспільних відносин кризового міграційно-соціального характеру, пов'язані з вимушеним переміщенням резидентів та нерезидентів України і на територію інших регіонів держави, і за її межі, що виступає об'єктом публічного управління, має відповідні завдання та мету. В умовах сьогодення реалізація державного управління у сфері міграції пов'язана з низкою проблем, таких як забезпечення «реверсного» міграційного потоку (повернення вимушених мігрантів) для забезпечення національної безпеки України. Питання міграційної політики мають знайти своє відображення і на рівні загальнодержавної стратегії розвитку, і стратегій розвитку окремих регіонів України (бути включеними до «дерева цілей» розвитку цих областей та районів). На доктринальному рівні вважаємо за необхідне продовження дослідження категорії «міграційна криза гуманітарного характеру» та поняття «міграційний стрибок» як одномоментного масового переміщення людей через державний кордон, спричиненого впливом інтенсивних воєнних дій.

Список використаних джерел

1. Курилук Ю. Російська агресія як фактор впливу на глобальні міграційні процеси. *Migration & Law*. 2022. Vol. 2 (issues 3–4). URL: <https://nam.kiev.ua/files/publications/mandl-20223-4.pdf>.

2. Council Directive 2001/55/EC of 20 July 2001 on minimum standards for giving temporary protection in the event of a mass influx of displaced persons and on measures promoting a balance of efforts between Member States in receiving such persons and bearing the consequences thereof. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj>. (дата звернення: 25.01.2025).
3. Рада ЄС продовжила тимчасовий захист для українських біженців до березня 2026 року. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B0-%D1%94%D1%81-%D0%BF%D1%80..B0%D1%...83_uk?s=232. (дата звернення: 25.01.2025).
4. Литвинчук О. В., Юрківський О. Й. Міграційні процеси в Україні: загрози в умовах російсько-української війни. *Економіка, управління та адміністрування*. 2023. № 2. С. 71–78.
5. Малиновська О. Вимушений виїзд українців за кордон: як коректно оцінити масштаби? URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/vymushenyu-vyyezd-ukrayintsiv-za-kordon-yak-korektno-otsinyty-masshtaby>. (дата звернення: 25.01.2025).
6. Черненко Н. І. Міграційні процеси в умовах війни: шляхи розв'язання проблем. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*, 2023. №16. С. 229–235.
7. Через повномасштабне вторгнення Росії за кордоном перебуває близько 20% українців – дослідження ОПОРИ. https://www.oporua.org/viyna/через-повномасштабне-вторгнення-росиї-за-кордоном-перебуває-близько-20-українців-дослідження-опори-24792?gad_source=1&gclid=CjwKCAiAzPy8BhBoEiwAbnM9O_SFCx8ZouIc2A1XRMW8QYOQ6GaX3HhJV.
8. Фурик Б. Б. Міграція як ефект агресії росії проти України: розуміння наслідків. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. Вип. 83. Ч. 2. 2024. С. 358–364.
9. Ковальська Л., Гук Р. Міграційні процеси в Україні в період агресії російської федерації. *Світова наука*. Варшава, 2018. № 1 (29). С. 78–82.

References

1. Kuryliuk, Yu. (2022). Rosiiska ahresiia yak faktor vplyvu na hlobalni mihratsiini protsesy [Russian Aggression as a Factor Influencing Global Migration Processes]. *Mihratsiia ta pravo – Migration & Law*. 2022. 2. Retrieved from <https://nam.kiev.ua/files/publications/mandl-20223-4.pdf> [in Ukrainian].
2. Council Directive 2001/55/EC of 20 July 2001 on minimum standards for giving temporary protection in the event of a mass influx of displaced persons and on measures promoting a balance of efforts between Member States in receiving such persons and bearing the consequences thereof. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj>.
3. The EU Council has extended temporary protection for Ukrainian refugees until March 2026 [Rada YeS prodovzhyla tymchasovyi zakhyst dlia ukrainskykh bizhentsiv do bereznia 2026 roku]. Retrieved from https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B0-%D1%94%D1%81-%D0%BF%D1%80..B0%D1%...83_uk?s=232 [in Ukrainian].
4. Lytvynchuk, O. V., Yurkivskiy, O. I. (2023). Mihratsiini protsesy v Ukraini: zahrozy v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny [Migration Processes in Ukraine: Threats in the Context of the Russo-Ukrainian War]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia – Economics, Management, and Administration*, 2, 71–78 [in Ukrainian].
5. Malynovska, O. *Vymushenyi vyizd ukraintsiv za kordon: yak korektno otsinyty masshtaby? [Forced Departure of Ukrainians Abroad: How to Accurately Assess the Scale?]*. Retrieved from <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/vymushenyu-vyyezd-ukrayintsiv-za-kordon-yak-korektno-otsinyty-masshtaby> [in Ukrainian].
6. Chernenko, N. I. (2023). Mihratsiini protsesy v umovakh viiny: shliakhy rozv'iazannia problem [Migration Processes in Wartime: Ways to Solve Problems.]. *Tavriiskiyi naukovyi visnyk. Seriya: Ekonomika – Tavriiskiyi Scientific Bulletin. Series: Economics*, 16, 229–235 [in Ukrainian].

7. *Cherez povnomasshtabne vtorhnennia Rosii za kordonom perebuvaie blyzko 20% ukraintsiv – doslidzhennia OPORY [Due to Russia's full-scale invasion, about 20% of Ukrainians are abroad – OPORA research]*. Retrieved from https://www.oporaua.org/viyna/cherez-povnomasshtabne-vtorhnennia-rosiyi-za-kordonom-perebuvaie-blizko-20-ukrayintsiv-doslidzhennia-opori-24792?-gad_source=1&gclid=CjwKCAiAzPy8BhBoEiwAbnM9O_SFCx8ZouIc2A1XRMW8QYO-Q6GaX3HhJV [in Ukrainian].
8. Furyk, B. B. (2024). *Mihratsiia yak efekt ahresii rosii proty Ukrainy: rozuminnia naslidkiv [Migration as an Effect of Russia's Aggression Against Ukraine: Understanding the Consequences]* *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 83, 358–364 [in Ukrainian].
9. Kovalska, L., Huk, R. (2018). *Mihratsiini protsesy v Ukraini v period ahresii rosiiskoi federatsii [Migration Processes in Ukraine During the Period of the Russian Federation's Aggression]*. *Svitova nauka – World Science*, 29, 78–82 [in Ukrainian].

PECULIARITIES OF MIGRATION PROCESSES UNDER CONDITIONS OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

Yuriy Tatomyr

Attorney at law,

17/4, Kanivska Str., Lviv, Ukraine, 79044,

e-mail: yuriy.tatomyr@gmail.com

ORCID ID: 0009-0002-8542-6619

The paper is dedicated to the issues on peculiarities of migration processes under conditions of the Russian-Ukrainian war. It is stressed that rapid intensification of forced migration processes has place under conditions of the Russian-Ukrainian war. Due to war operations, occupation as well as full-scale invasion by Russian troops in February of 2022, a significant part of Ukrainians had to leave their homes and look for safe places within both the state and abroad. It caused scaled internal migration to safer regions of Ukraine and unprecedented level of external migration to European countries. These replacements of population impacted significantly on the demographic balance and the social state of both regions of Ukraine that meet internally displaced persons, and countries which provide a refuge for Ukrainian refugees. It is outlined that these and other factors cause the necessity of urgent measures on protection of the national interest of Ukraine in the field of the migration, strengthening national security, and effective implementation of the state policy in the field of the counteraction to the “migration crisis of the humanitarian character”. Migration processes under conditions of the war is a scope of different social relations of the crisis migration and social character, related to forced displacement of residents and non-residents of Ukraine to both area of other regions of the state and abroad, that is an object of the public administration, and has appropriate tasks and goal. Today, an implementation of the state government in the field of the migration is related to the number of issues, such as providing “revers” migration flow (comeback involuntary migrants) to provide the national security of Ukraine. The issues of the migration policy have to be reflected on the level of the state strategy, as well as on the level of specific regions of Ukraine (i.e., to be included in the “goal tree” of the development of these regions). It is supposed necessary to continue to research the concept of the “migration crisis of the humanitarian character” as well as the concept of the “migration jump” as one-time mass movement of people through the national border, caused by the effect of intensive military operations.

Keywords: migration, migration policy, migration control, migration safety, migration crisis.

*Стаття: надійшла до редакції 09.09.2024
прийнята до друку 19.11.2024*